

IDEGEN NYELVI KÉPZÉSEK A MATE KAPOSVÁRI CAMPUSON – EGYKOR ÉS MA

Szilvási-Bódis Zsuzsanna

Összefoglalás

A Jelen tanulmány az egyik legnagyobb magyarországi, pedagógusképző hagyományokkal rendelkező intézmény, a jelenlegi MATE Kaposvár Campus idegen nyelvi képzéseit mutatja be. Az intézmény rövid történeti áttekintését követően szó lesz a korai idegennyelv-fejlesztésről és -tanításról való vélekedésről, annak fontosságáról és abban a pedagógus jelentőségéről. Azután a vizsgált szakok mintatanterveinek áttekintésére alapozva a két idegen nyelvi képzés kerül bemutatásra, a tanító szak angol/német műveltségterületi, valamint az óvodapedagógus szak angol/német nyelv az óvodában speciális képzése.

Kulcsszavak: korai idegennyelv-fejlesztés, korai idegennyelv-tanítás, idegen nyelvi képzés, óvodapedagógus- és tanítóképzés

JEL: I23

FOREIGN LANGUAGE COURSES AT MATE KAPOSVÁR CAMPUS – THEN AND TODAY

Abstract

This study presents the foreign language courses of the current MATE Kaposvár Campus, one of the institutions in Hungary with the greatest traditions of teacher training. After a brief historical overview of the institution, the opinion on early foreign language development and teaching, their importance and the importance of the teacher will be discussed. Then, based on an overview of the sample curricula of the examined majors, the two foreign language courses are presented, the English/German field of education of the primary school teacher training major, and the English/German language in kindergarten specialised training of the kindergarten teacher training major.

Keywords: early foreign language development, early foreign language teaching, foreign language training, kindergarten teacher and primary school teacher training

Bevezetés

A jelenlegi MATE Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézetében a pedagógusképzésnek hosszú évtizedes hagyománya van, a képzőhely a magyarországi pedagógusképzésben meghatározó helyet foglalt el a korábbi időszakokban és foglal el ma is.

Természetesen az intézmény is hosszú történetre tekint vissza. Ez az évtizedek alatt bekövetkezett névváltozásokat, képzésmódosulásokat is magában foglalja. Az intézmény Tanítóképző intézetként kezdte, majd Tanítóképző Főiskolaként, később Kaposvári Egyetemenként folytatta, most pedig a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem keretein belül kínál különböző pedagógusképzéseket.

A két leghosszabb múltra visszatekintő képzés, a tanító és az óvodapedagógus szak rendelkezik idegen nyelvi speciális szakiránnyal, illetve kínál idegen nyelvi speciális szakmai ismereteket, ami nagyon fontos a kisgyermek idegennyelv-fejlesztését, illetve -tanítását végző pedagógusok képzésében. Ezt azért kell kiemelt figyelemmel illetni, hogy már egészen fiatal korban megfelelő nyelvi képzést kaphassanak a magyar gyermekek képzett szakemberektől, ezzel is hozzájárulva a magyarok idegennyelv-tudásának javításához. Sajnálatos módon ugyanis a magyar lakosság nagy része még mindig nem rendelkezik megfelelő idegennyelv-ismerettel. Ezt bizonyítja a 2023. évi Eurobarometer Special 540 – Europeans and their languages felmérés (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2979>) eredménye, miszerint a magyarok csupán 38%-a beszél az anyanyelvén kívül egy másik nyelven, amellyel az ország az Európai Unió államai között a harmadik helyet foglalja el.

A tanulmányban a kaposvári intézményben folyó idegen nyelvi szakmai ismeretekkel bővített pedagógusképzések alakulása kerül bemutatásra a rendelkezésre álló mintatantervek (1999/2000-től mostanáig) áttekintésével és elemzésével, releváns, vonatkozó rendelkezések bemutatásával.

Egy kis történeti áttekintés

Kaposváron a középfokú pedagógusképzés 1951-ben indult el, a képzés 1959-től felsőfokú oktatási intézményi keretek között folytatódott. 1975-ben jött létre a magyarországi tanítóképzés egyik ikonikus intézménye, a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, amely 2000-től az akkor megszületett Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Karaként, 2009-től pedig Pedagógiai Karként működött tovább (Rosta, 2009: 7-8, Molnár, 2009: 170).

Az intézmény 2020-ban a gödöllői Szent István Egyetemmel egyesült, majd 2021-ben az akkor létrehozott Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) részévé vált.

Nagy utat tett meg az intézmény egy önálló pedagógiai intézménytől egy nagy, multidiszciplináris egyetem neveléstudományi intézetéig.

Korai idegennyelv-fejlesztés, -tanítás

A pedagógusképzésen belül speciális terület a korai idegennyelv-fejlesztésre, -tanításra való szakmai felkészítés, ami a tanítóképzés keretében a kaposvári képzőhelyen több évtizedes múltra tekint vissza, tehát az intézmény régóta fontosnak tartja a gyermekkorban megkezdett idegennyelv-tanulást.

A nyelvtanulás megkezdésének ideális idejéről, annak a tanulás sikerességét befolyásoló szerepéről már évszázadokkal ezelőtt gondolkodtak és megnyilvánultak (ld. Quintilianus). Kutatások témájává a korai idegennyelv-tanulás azonban csak jóval később, az 1980-as 1990-es években vált. A téma mai napig vizsgálatok és viták tárgya, és számos fórumon találkozhatunk a korai idegennyelv-tanulást, -foglalkozást támogató, valamint azt ellenző megközelítésekkel.

A korai idegennyelv-fejlesztést támogatók azokra a tudományos megállapításokra támaszkodnak, melyek szerint a gyermeki agy plaszticitása (Penfield és Roberts, 1959) hozzájárul a természetesebb és gyorsabb nyelvtanuláshoz. A második nyelv tanulásának meghatározható egy ún. kritikus vagy szenzitív periódusa, amikor a leoptimálisabb annak tanulása (Lenneberg, 1967, Crystal, 1998, Pinker, 1999, Chomsky, 1959, Pléh, 2003). Navracsics Judit szerint a korai nyelvtanulás előnye leginkább a fonetikában jelenik meg, mivel az artikulációs bázis a korai gyermekkorban még sokkal nagyobb (Navracsics, 2004). Harley és Wing () kutatási eredményei is ezt hangsúlyozzák, hiszen a csecsemők fonetikus érzékenysége viszonylag nagy, ami 10-12 éves korig folyamatosan csökken (Erdei, 2010), valamint Met és Phillips is az anyanyelvit megközelítő kiejtés elérését említi előnynek (Kovács, 2009). Továbbá Pintér Annamária arra hivatkozik, hogy van egy időszak, amikor a gyermekek igazolhatóan jobban tudnak alkalmazkodni az idegen nyelv fonológiai rendszeréhez, könnyebben tudják az idegen nyelv ritmusát és hangzását elsajátítani (Pintér, 2011). Nikolov Marianne a felmenő rendszerű korai nyelvtanulás pozitív hozadékát hosszú távon látja, mindenekelőtt a nyelvi folyékonyságban, a nyitottságban, attitűdökben, önbizalomban, amelyek további nyelvek tanulásához is hozzásegítenek (Nikolov, 2007).

Vannak olyanok is, akik a koragyermekkori idegennyelv-fejlesztést ellenzik, különböző okokra hivatkozva. Ezek a legtöbbször a felesleges túlterhelés (Szilágyi, 1997), siettetett fejlődés (Vajda, 2002) vagy éppen az anyanyelvre gyakorolt káros hatása (Páli, 1997).

Az életkori sajátosságokat figyelembe vevő, megfelelő módszereket alkalmazó pedagógusokkal azonban hatékony lehet az idegen nyelvi foglalkozás (Nikolov, 2008).

Idegen nyelvi speciális szakmai ismeretek a kaposvári pedagógusképzésben

A MATE Kaposvári Campus pedagógiai szakjai közül a tanító- és az óvodapedagógus- képzéseken van lehetőség idegen nyelvi szakmai ismeretek megszerzésére.

Az egyik lehetőség a tanító szakosok számára az idegen nyelvi műveltségi terület, az óvodapedagógus hallgatók pedig angol/német nyelv az óvodában képzésen vehetnek részt. Két olyan képzésről van szó, amelyeknek kiemelkedően fontos szerepe van a korai idegennyelv-fejlesztésben, illetve -tanításban. Ha a korai idegennyelv-fejlesztést megfelelően képzett pedagógusok végzik korai életkorban, nagyban hozzájárulhat a magyarok idegennyelv-tudásának javításához, az idegen nyelv(ek)et beszélők arányának növeléséhez.

Tanító szak - Idegen nyelvi műveltségi terület képzés

Az idegen nyelvi műveltségi terület képzés a tanító szakon hosszú múltra tekint vissza, hiszen már 1980-tól a hallgatóknak lehetőségük volt egy idegen nyelvi tantárgyat választani szakkollégiumi oktatás keretein belül. Az akkori helyzetnek megfelelően az orosz volt a választható idegen nyelv. A rendszerváltás idején indulhatott be először az angol szakkollégiumi, majd egy évvel később a négyéves angol és a német, azt követően pedig a francia nyelvoktatói tanítóképzés (H. Szabó, 2009: 18).

A tanítóképzés célja olyan pedagógusok képzése, akik alkalmasak az általános iskola első négy osztályában valamennyi tantárgy (magyar nyelv és irodalom, matematika, ember és társadalom, természetismeret, ének-zene, vizuális nevelés, informatika, életvitel és gyakorlat, testnevelés és sport), az első hat osztályában pedig legalább egy műveltségterület tanítására (vö. Tanító alapképzési szak szakleírása). A hallgatóknak egy műveltségterületi modult kell választaniuk tanulmányaik során, ahol összesen 36 kreditet kell teljesíteniük. Az egyik ilyen választható modul az idegen nyelv, ami a kaposvári intézményben angol vagy német lehet. Nem minden évben kínálják fel valamennyi műveltségterületet, az idegen nyelvre ez sajnos különösen igaz. Azon belül is a német az évek alatt jelentősen visszaszorult. Ennek egyik oka, hogy a német nyelv valamennyi oktatási szinten sokat veszített jelentőségéből, jelenlétéből (KSH 23.1.1.9, 23.1.1.16, 23.1.1.23). Ez egyrészt magyarázható az angol nyelv világszintű előretörésével, szerepnyerésével és az azzal összefüggő társadalmi igény-nel, érdeklődéssel (Medgyes, 2022), másrészt a német nyelv melletti nem kielégítő kiállással. Sok iskolában csak angolt kínálnak fel idegen nyelvként – sok esetben némettanár-hiányra hivatkozva az iskolában –figyelembe véve, hogy a diákok az angoltanulást a felsőbb osztályokban is biztosan tudják folytatni. Ezt azért szükséges megemlíteni, mert a Nemzeti Alaptanterv előírja, hogy az első idegen nyelv angol vagy német lehet, de azt a felső tagozaton és középiskolában is tovább kell tanulni.

Sokáig a főiskola, később az egyetemi idegen nyelvi szakkollégiumi, illetve műveltségterületi tanítóképzésében nem történtek jelentős változások, négy fő képzési terület köré szerveződött az oktatás: 1. nyelvtan (nyelvtan, fonetika), 2. kommunikáció/beszédfejlesztés (nyelv- és stílusgyakorlat, irodalmi beszédgyakorlat), 3. didaktika/pedagógia (szakmódszertan, szemléltetőeszköz-készítés, drámapedagógiai műhely), 4. kultúra (civilizáció/országismeret, kultúrtörténet, gyermekirodalom, ifjúsági irodalom). Az 1995-ben bevezetésre került négyéves idegen nyelvi műveltségterületi tanítóképzés mintatanterve egészen 2006-ig érvényben volt, változtatás a 2006/2007-es, azt követően pedig a 2017/2018-as tanévtől történt. Azóta a képzés mintatantervében változás nem történt.

A következő táblázat bemutatja a kurzuskínálatot és a nevezett időszakokban annak változásait.

1. táblázat: Az idegen nyelvi műveltségterületi tanítóképzés tantárgyai és óraszámai

tantárgyak	1999/2000	2006/2007	2017/2018
Nyelvtan/ Leíró nyelvtan	1-4. félév: 2-2 óra 5. félév: 1 óra 6. félév: 2 óra	1-4. félév: 2-2 óra 5. félév: 1 óra 6. félév: 2 óra	3-4. félév: 3-3 óra
Nyelv- és stílusgyakorlat	1. félév: 1 óra 2. félév: 2 óra 3. félév: 1 óra	1-3. félév: 1-1 óra	7. félév: 3 óra (mint Beszédgyakorlat)
Szaktanárképzés	5. félév: 2 óra 6. félév: 1 óra	4. félév: 2 óra 5. félév: 1 óra	5, 6. félév: 3-3 óra (mint Módszertan)
Gyermekirodalom	4,5. und 7. félév: 1 óra	4. und 7, 8. félév: 1-1 óra	
Civilizáció/ Országismereti beszédgyakorlat	3-5. félév: 1-1 óra	3-5. félév: 1-1 óra	
Fonetika	1. félév: 1 óra	1. félév: 1 óra (választható)	
Stílistika/ Írástechnika	5. und 7. félév: 1-1 óra	7-8. félév: 1-1 óra	
Irodalmi beszédgyakorlat	5. félév: 2 óra 6-7. félév: 1-1 óra 8. félév: 4 óra	5-8. félév: 1-1 óra	
Ifjúsági irodalom	6. félév: 2 óra	6. félév: 1 óra (választható)	
Gyermeknyelv	7. félév: 1 óra		

Nyelvtanítási műhely (választható)	6-8. félév: 2-2 óra		
Szemléltetőeszköz- készítés	6. félév: 3 óra (választható) 7. félév: 1 óra 8. félév: 2 óra	6-8. félév: 1-1 óra (kötelező)	
A 20. század kultúr- története	3-5. félév: 1-1 óra (választható)	3-5. félév: 1-1 óra (kötelező)	
Drámapedagógia (választható)	4-7. félév: 1-1 óra	2-5. félév: 1-1 óra	

Forrás: saját készítésű táblázat az intézmény mintatantervei alapján

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a beszéd(gyakorlat) és a pedagógiai tantárgyak az 1999/2000-tól és a 2006/2007-től érvényes tantervekben dominánsan jelentek meg. Nyelvtan tantárgyra is szükség van, mivel a hallgatók gyakran nem megfelelő nyelvtani tudással rendelkeznek és azt javítani, fejleszteni kell, mert a helyes nyelvhasználat alapja. A (kis)iskolások számára a helyes és érthető nyelvhasználat kifejezetten fontos, hiszen az általános iskola alsó tagozatában folyó nyelvtanítás jelenti számukra az idegennyelv-tanulás és a nyelv-tudás megalapozását. A (kis)gyermekek idegennyelv-tanításának másik fontos feltétele az életkornak megfelelő, speciális pedagógiai-, módszertani ismeretek elsajátítása és alkalmazása. 2006/2007-től csupán két kurzus elhagyása és összességében kisebb mértékű óraszámcsökkenés mutatkozik a korábbihoz képest.

2017 szeptemberétől azonban az előírt kreditek száma jelentősen csökkent, azóta a műveltségterületen összesen 21 kreditet kell teljesíteni, ami a kurzuskínálatra is hatással volt. Csak két nagyobb ismeretkör jelenik meg a kurzuskínálatban: a nyelvi képességfejlesztés és a módszertan. Az elsőbe a nyelvtan és a beszédgyakorlat, a másodikba a módszertan sorolható. Ezenkívül a tanulmányok befejezésekor a hallgatóknak szigorlatot kell tenni.

A kurzusok áttekintése alapján megállapítható, hogy a tanult tárgyak száma jelentősen csökkent, és csak a legfontosabb tantárgyak valamint a beszédgyakorlat kapott teret. Ahhoz hogy szakspecifikusabb, hasznosabb képzést lehessen nyújtani, kevesebb kreditértéket lehetne a kurzusokhoz rendelni, és így több tantárgyat lehetne a képzésbe bevonni. Megoldás lehet az is, hogy magasabb szintű nyelvtudással rendelkező hallgatókat vesznek fel a programba, és a nyelvtanórák helyett több beszédgyakorlatot, illetve szakmaspecifikusabb kurzusokat, mint mondjuk szakmódszertant lehetne oktatni.

Sajnos a 2017/2018-tól érvényben lévő mintatantervben a korábbiakhoz viszonyítva jóval kevesebb tantárgy összességében kevesebb órásszámmal szerepel, ami megítélésem szerint semmiképpen sem a képzés színvonalát erősíti, valamint nem az alapos szakmai ismeretek elsajátítását segíti.

Óvodapedagógus szak - angol/német nyelv az óvodában

A másik olyan program, ahol korai nyelvfejlesztés/-oktatás végzésére alkalmas pedagógusokat képeznek, az angol/német nyelv az óvodában, mely az óvodapedagógus hallgatók számára kínált idegen nyelvi speciális szakmai ismeretek. Ezt a programot a tanítók idegen nyelvi műveltségterületi képzésénél jelentősen később, a 2010/2011-es tanévben, az óvodapedagógus szak egyik specializációjaként vezették be, először német, majd angol nyelven. Az igény egy ilyen fókuszú képzés iránt jóval korábban megfogalmazódott, indulását azonban hosszas előkészületek, úgy mint a mintatanterv kidolgozása, oktatók biztosítása, hospitálás és a gyakorlat megszervezése a gyakorlóóvodában - előzték meg. A specializációra vagy B2 nyelvvizsgával vagy megfelelő nyelvtudással rendelkező hallgatókat vehettek fel. A 6 féléves képzés alatt összesen 30 kreditpontot kellett összegyűjteni.

Az oktatott tantárgyak, illetve óraszámok a 2. táblázatban kerülnek bemutatásra. A második oszlopban a 2010/2011-től érvényben lévő mintatanterv adatai, a harmadik oszlopban a 2017 szeptemberében bevezetett, módosított mintatanterv adatai láthatók. Így a két mintatanterv adatai összehasonlíthatók és nyomon követhető, hogy hogyan változott a tanterv a vizsgált időintervallumban. Azóta az utóbbi mintatanterv érvényes a képzésre.

2. táblázat. Az angol/német az óvodában specializáció óraszámai 2010/2011-től és 2017/2018-tól

tantárgyak	2010/2011	2017/2018
Angol/Német nyelv az óvodában hospitálás	1. és 2. félév: 1-1 óra	1. és 2. félév: 2-2 óra (mint Beszédgyakorlat és Óvodai hospitálás)
Angol/Német nyelvtan	1. és 2. félév: 2-2 óra	1. és 2. félév: 2-2 óra
Angol/Német stílusgyakorlat	1-5. félév: 2-2 óra	
Angol/Német az óvodában gyakorlat	3-6. félév: 1-1 óra	
A kétnyelvűség elmélete és gyakorlata	3-6. félév: 1-1 óra	
Angol/Német gyermekirodalom	3-5. félév: 1-1 óra	
Az óvodai foglalkozás módszertana	3-6. félév: 1-1 óra	3-5. félév: 2-2 óra (mint Módszertan)
Angol/Német irodalom	4. félév: 1 óra	
Országismeret	6. félév: 1 óra	

Forrás: saját készítésű táblázat az intézmény mintatantervei alapján

A 2010/2011-es tanterv igencsak átfogó volt, tartalmazta a nyelvtudás fejlesztését (angol/német nyelvtan, stílusgyakorlat), kulturális ismereteket (angol/német irodalom, gyermekirodalom, országismeret, kétnyelvűség), valamint pedagógiai-módszertani szakmai ismereteket (Az óvodai foglalkozás módszertana, Angol/Német nyelv az óvodában hospitálás/gyakorlat). Ezáltal a hallgatók tanulmányaik folyamán magabiztosabb és helyesebb idegennyelv-használatot sajátíthattak el, ami kisgyermekeknek tartott idegen nyelvi foglalkozások esetében kiemelkedően fontos. Idegennyelv-tudásuk csiszolása mellett alaposabban megismerkedtek a célnyelvi kultúrával, gyermekirodalommal, amelyek ugyancsak elengedhetetlenek az óvodai idegen nyelvi foglalkozások során, a módszertani fogásokhoz hasonlóan. Természetesen a gyakorlat is központi helyet foglalt el a képzésben: minden félévben heti egy alkalommal mentek a hallgatók a gyakorló óvodába, az első évben hospitálni, a továbbiakban foglalkozást tartani.

A bemutatott tanterv 2013-ig volt érvényben, amikor a német nyelvi specializáció néhány évig nem indult. A német programot – akkor már az angol mellett – legközelebb 2017-ben hirdették meg, a már megújult mintatantervvel, speciális szakmai ismeretek néven. Az új tantervben jóval kevesebb tantárgy jelent meg, és a hallgatóknak összesen csak 21 kreditet kellett teljesíteni. Az oktatott tárgyakat két nagy területre lehet besorolni: idegen nyelvi alapozás (beszédgyakorlat és óvodai hospitálás, nyelvtan), valamint angol/német nyelvre az óvodában (módszertan). Szembetűnő változás, hogy az új tantervben a korábbi tantárgyi sokféleség megszűnt. Mivel jelentősen kevesebb tantárgyat kell tanulni, ezért azok magasabb óraszámában, heti két órában jelennek meg.

A kurzusok és ismeretkörök számának csökkentése, a program státuszának megváltozása (nem specializáció) a képzés színvonala szempontjából nem kedvező tendencia.

Összefoglalás

A nemzetiségi nevelést és oktatást folytató pedagógusok mellett a korai idegennyelv-fejlesztést és -tanítást végző pedagógusok képzésének mindenképp van létjogosultsága. Hiszen növelnünk kell a biztos idegennyelv-tudással rendelkezők számát, aminek egyik alapja az időben elkezdett ismerkedés, foglalkozás az idegen nyelvekkel. Ehhez a szakszerű segítséget a megfelelően képzett pedagógusok tudják megadni.

Az óvodás és az alsós gyermekek speciális, életkornak megfelelő idegennyelv-fejlesztést, -tanítást igényelnek (Bauer, 2000, Kovács, 2009) – megfelelő témaválasztással, játékos módszerekkel és a koruknak megfelelő nyelvhasználattal lehet csak hatékony az oktatás. Ez elengedhetetlen, mivel az eredményes kisgyermekkori idegennyelvfejllesztés és -tanítás nagyban hozzájárul a gyerekek és fiatalok idegen nyelvekhez való pozitív hozzáállásához, későbbi nyelvtanulási szokásaihoz, és mindezek által a magyarok jobb idegennyelv-tudásához, tudásszintjéhez, ami a jelenlegi helyzet ismeretében központi kérdés és fejlesztést igényel. Ugyanis ebben a korban alapozzuk meg a más kultúrákhoz és nyelvekhez történő nyitottabb hozzáállást. Ehhez pedig mindenképp jól képzett, megfelelő szakmai tudással rendelkező pedagógusokra van szükség. Alapfeltétel a magas szintű nyelvtudás, amelyet az egyetemi képzés megkezdéséig célszerű lenne megszerezni, az egyetemen már annak finomítására, speciális fejlesztésére van lehetőség. Ehhez szorosan kapcsolódik a magabiztos nyelvhasználat, amelyet az egyetemi oktatásban a meglévő magas színvonalú nyelvtudásra alapozva tovább lehet erősíteni. A nyelvtudás mellett kiemelt jelentőségű a kiváló módszertani felkészültség, mivel csak annak birtokában lehetséges a kisgyermekkorban eredményes idegennyelv-fejlesztést folytatni.

Ahhoz, hogy a leendő pedagógusok a szükséges felkészítésben és színvonalas képzésben részesüljenek, véleményem szerint képzésüket inkább fejleszteni, a kurzuskínálatot bővíteni, az óraszámokat növelni, nem pedig csökkenteni kell. Mindenekelőtt a módszertani és speciális (kisgyermeket, gyermekeket célzó) nyelvhasználati képzést, tréninget kell kiemelten kezelni.

Az angol nyelv vezető pozíciója az élet csaknem valamennyi területén vitathatatlan és stabil, ezért támogatottsága az oktatás különböző szintjein érthető, különösebb magyarázatot nem igényel. A Dunántúlon, különösen a dél-dunántúli régióban azonban, ahonnan az óvodapedagógus és tanító szakos hallgatók túlnyomó többsége érkezik és ahová tanulmányaikat követően nagy valószínűséggel visszatérnek pedagógusként tevékenykedni, a német nyelv jóval nagyobb figyelmet, hangsúlyt érdemel, az oktatásban is. Hiszen ennek a régiónak a megyéiben jelentős számban élnek német kisebbséghez tartozó emberek, akiknek gyermekei nem járnak vagy járhatnak német nemzetiségi óvodába vagy iskolába, de fontos lehet, hogy olyan pedagógus foglalkozzon velük, illetve tanítsa őket, aki speciális német nyelvi képzést is kapott az egyetemen. Ez csak egy érv a német nyelv mellett, mert emellett említhetjük többek között a kiemelkedően intenzív gazdasági és kulturális kapcsolatokat is a német nyelvű országokkal.

A MATE Kaposvári Campusának és a jogelőd intézményeinek a pedagógusképzésben megszerzett hosszú évtizedes tapasztalatai, eredményei jó alapot biztosítanak olyan óvodapedagógusok és tanítók képzéséhez, akik idegennyelv-fejlesztést és -oktatást tudnak nyújtani gyermekeknek. Mind ezért arra kell törekedni, hogy a bemutatott idegen nyelvi képzések színvonala és presztízse tovább emelkedhessen.

Hivatkozott források

- Az általános tanítóképzés óra- és vizsgaterve (1997). Kaposvár: Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola.
- Az általános tanítóképzés óra- és vizsgaterve (1999). Kaposvár: Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola.
- Chomsky, N. (1959): Review of B. F. Skinner's Verbal Behavior. *Language* 35, 26–58.
- Crystal, D. (1998): *A nyelv enciklopédiája*. Budapest: Osiris.
- Erdei, I. (2010): A gyermekkori kétnyelvűség alapvető formái. *Magiszter*, 8 (Tél), 34–45.
- Hallgatói tájékoztató 2006/2007. tanév Óvodapedagógus BA Nappali tagozat (2006). Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar.
- Hallgatói tájékoztató 2006/2007. tanév Tanító BA Nappali tagozat (2006). Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar.
- H. Szabó, S. (2009): Az Idegen Nyelvi, Irodalmi és Módszertani Tanszék története. In: Rosta István (szerk.): *Tanulmányok a somogyi tanítóképzés történetéből 1869-1959-2009*. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, 17–22.
- Kovács, J. (2009): *A gyermek és az idegen nyelv*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
- Lenneberg, Eric (1967): *The Biological Foundations of Language*. New York: Wiley.
- Medgyes, P. (2022): Az angol nyelv és a globalizáció. *Educatio* 2022/4, 618–632. <https://doi.org/10.1556/2063.31.2022.4.7>
- Mintatantervek 1999/2000–2017/2018. Kaposvári Egyetem
- Molnár, L. (2009): A Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar története 2000–2009 között. In: Rosta István (szerk.): *Tanulmányok a somogyi tanítóképzés történetéből 1869–1959–2009*. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, 163–170.
- Navracsics, J. (2004): *A kétnyelvű gyermek*. Veszprém: Veszprémi Egyetemi Kiadó.
- Nikolov, M. (2007): A magyarországi nyelvoktatás-fejlesztési politika - nyelvoktatásunk a nemzetközi trendek tükrében. In: Vágó Irén (szerk.): *Fókuszban a nyelvtanulás*. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 43–72.
- Nikolov, M. (2008): “Az általános iskola, az módszertan!” Alsó tagozatos angolórák empirikus vizsgálata. *Modern Nyelvoktatás*, 14:1–2, 3–19.
- Páli, J. (1997): A nyelvtanulás fízíológíája, idegrendszeri alapjai. Egy nyelv – egy én. Két nyelv – hány én? *Óvodai Nevelés* 9, 273–277.
- [18.] Penfield, W. – Roberts, L. (1959): *Speech and brain mechanisms*. Princeton: Princeton University Press.
- Pinker, S. (1999): *A nyelvi őszfőn*. Budapest: Typotext Kiadó.
- Pintér, A. (2011): *Children Learning Second Languages*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230302297>
- Quintilianus, M. F. (1913): *Quintilianus M. Fabius szónoklattana tízenkét könyvben. Görög és latin remekírók*. Budapest: Franklin Társulat.
- Rosta, I. (2009): Bevezetés. In: Rosta István (Hg): *Tanulmányok a somogyi tanítóképzés történetéből 1869–1959–2009*. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, 7–8.
- Szilágyi, I. (1997): A korai idegennyelv-oktatásról. *Óvodai Nevelés*, 7, 236–239.
- Vajda, Zs. (2002): Siettetett gyerekek. *Óvodai Nevelés* 1, 4–5.

Internetes források

Eurobarometer Special 540 Europeans and their languages. September/Október 2023. <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2979> [2024.05.09]

KSH 23.1.1.9 Idegen nyelvet tanulók az általános iskolában. https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0009.html [2024.04.09]

KSH 23.1.1.16 Idegen nyelvet tanulók a középfokú iskolákban, szakiskolában és készségfejlesztő iskolában. https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0016.html [2024.04.09]

KSH 23.1.1.23 Idegen nyelvet tanulók a felsőoktatásban. https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0023.html [2024.04.09]

Mintatantervek 2018/2019-2023/2024. <https://oig.uni-mate.hu/korabbi-tantervek> [2024.04.22]

110/2012 (VI.4.) Kormányrendelet. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-110-20-22> [2024.06.12]

Pléh Csaba: Kritikus periódusok a nyelv elsajátításában. <http://www.plehcaba.hu/Cikkek/KI-SEBB.DOC>

Tanító alapképzési szak szakleírása. https://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzesek/szakleirasok/Szakleirasok/index.php/szak/97/szakleiras [2024.05.20]

Szerző

Szilvási-Bódis Zsuzsanna

ORCID: 0009-0002-9736-0223

PhD

egyetemi adjunktus

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Idegen Nyelvi Tanszék

szilvasi.zsuzsanna.marianna@uni-mate.hu

A műre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: [CC-BY-NC-ND-4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

